

LBDIS

We know

books

JOE KEOHANE

DE VORBĂ CU STRĂINII

**Cum să stabilim
conexiuni cu ceilalți**

Traducere din limba engleză de
Carmen Ștefania Neacșu

LITERA

București

CUPRINS

Prolog: Străini într-un taxi 9

PARTEA ÎNTÂI: CE SE ÎNTÂMPLĂ CÂND STĂM DE VORBĂ CU NECUNOSCUȚI?

Capitolul 1:	Străini într-o sală de curs	23
Capitolul 2:	O sursă de fericire la dispoziția noastră, de care nu profităm aproape niciodată	32
Capitolul 3:	Salutări prin ușa salutului	59
Capitolul 4:	Oamenii se împrietenesc	67
Capitolul 5:	Cum să vorbești cu o jumătate de duzină de necunoscuți odată	94
Capitolul 6:	Vorbitul cu oameni necunoscuți: ediție paleolitică	103
Capitolul 7:	Faceți cunoștință cu criminalul și cu bărbatul dintr-o altă dimensiune	115
Capitolul 8:	Cum au ajuns oamenii să se bizuie pe amabilitatea necunoscuților	126
Capitolul 9:	Cum să-i ascuți pe necunoscuți	139
Capitolul 10:	Dumnezeul străinilor	156

DE CE NU VORBIM CU NECUNOSCUȚII?

Capitolul 11:	Străini în oraș	181
Capitolul 12:	De ce ne e atât de frică de necunoscuți?	202
Capitolul 13:	Cum frica de necunoscuți ne poate face prietenoși	216
Capitolul 14:	Cum să procreezi cu străinii în Finlanda	237

PARTEA A TREIA:

CUM SĂ VORBIM CU NECUNOSCUȚII

Capitolul 15:	Bun, deci când <i>avem</i> voie să vorbim cu necunoscuții?	257
Capitolul 16:	Cum să vorbim cu necunoscuții	269
Capitolul 17:	Vorbitul cu necunoscuții, de la teorie la practică	287
Capitolul 18:	Vorbind cu <i>ei</i>	306
Capitolul 19:	Cum să vorbești cu străini inamici	329
Capitolul 20:	Când întâlnim un necunoscut	356
Capitolul 21:	O nouă Renaștere socială	363
<i>Mulțumiri</i>	380
<i>Despre autor</i>	384

Străini într-un taxi

Am o poveste pentru voi. E despre o necunoscută.

Acum câțiva ani, am avut un noroc chior să petrec două săptămâni pe insula Nantucket datorită unei burse pentru scenariști: am împărțit o locuință cu alți trei scriitori, șlefându-ne arta scrișului și întâlnindu-ne cu persoane din aceeași branșă, mergând la petreceri și deposedându-ne metodic gazda de băutură și de mâncare. Într-o dimineață devreme, după o petrecere, stăteam toți patru afară, în întuneric, așteptând un taxi. Le povesteam că, deși e posibil ca domeniul în care lucrez eu – presa scrisă – să se îndrepte cu pași repezi spre pieire, luând cu el multe dintre planurile, speranțele și visurile mele, n-aș da pentru nimic în lume experiențele pe care le-am trăit în această profesie, fiindcă mi-au oferit șansa de a-mi câștiga existența stând de vorbă cu oameni necunoscuți. Iar când vorbești cu oameni pe care nu-i cunoști, le spuneam eu, afli că fiecare are ceva de preț; fiecare are de spus cel puțin un lucru care te poate uimi, amuza, îngrozi, edifica. Necunoscuții îți spun lucruri diverse, de obicei fără să se lase prea mult rugați, și uneori acele lucruri îți pot oferi o perspectivă mai profundă și mai variată asupra bogăției, binecuvântării și chiar asupra suferinței ființei omenești. Descoperi că fiecare dintre ei e o lume în sine. Când ți se permite să intri în lumea lor, asimilezi cumva o bucată din ei și, în felul acesta, te dezvolți tu un pic mai mult. Dobândești mai multă empatie, înțelepciune sau înțelegere.

Taxiul apare în sfârșit. E condus de o femeie în vârstă. Ne înghesuim înăuntru, iar eu decid să le dovedesc prietenilor mei ceea ce tocmai le spuseseam. (După cum veți vedea, am o adevărată slăbiciune pentru taximetriști.) O întreb pe șoferiță cum e viața în Nantucket. Ea îmi răspunde. O întreb altceva. Îmi răspunde. Începe să se simtă în largul ei și, de-a lungul celor 20 de minute, cât a durat cursa, ne spune povestea vieții ei. Se născuse într-o familie bogată, în cartierul Upper West Side din Manhattan. În copilăria ei, exista printre persoanele influente un fel de modă smintită la care aderaseră și părinții săi, și care presupunea legarea gambelor copilului. Această practică, explică ea, era menită să le cruțe pe amintitele persoane influente de umiliința de a fi văzute cu un copil ale cărui gambe nu erau elegante.

Părinții ei o lăsaseră infirmă în urma acestui tratament. Cu greu reușea să meargă. O întreb ce au făcut ei când și-au dat seama ce se întâmplase. Au consultat un chirurg sau un specialist în fizioterapie? Au încercat să îndrepte răul făcut și să-i redea ficei lor mobilitatea? Și-au cerut măcar scuze?

- Nu, n-au făcut-o, îmi răspunde taximetrista.
- Atunci ce-au făcut?
- M-au înscris la cursuri de dans.
- Dumnezeule, exclam eu. De ce au făcut asta?
- Fiindcă voiau să mă învețe să cad cu mai multă grație, îmi răspunde.

Cititorule, eu sunt nepotul, fiul și fratele unor antreprenori de pompe funebre irlandezi și catolici din Boston, Massachusetts, fapt care mi-a modelat perspectiva asupra lumii, simțul umorului și sensibilitatea în ansamblu. Crede-mă, așadar, când îți spun că nu am mai auzit niciodată în viața mea un rezumat atât de desăvârșit al condiției umane ca cel pe care l-am auzit de la femeia aceea necunoscută, întâlnită întâmplător, la o oră târzie, pe micuța și sclipitoarea insulă în formă de bumerang, din Atlantic.

După interacțiunea cu ea, am început să mă gândesc mult la necunoscuți. „De ce nu vorbim cu necunoscuții?” m-am întrebat. „Când o vom face?” „Și ce se întâmplă când o facem?” Fiindcă realitatea era că, în afara serviciului, nu prea vorbisem nici eu cu persoane pe care nu le cunoșteam. Nu în mod spontan, în orice caz. Jonglam cu sarcinile de serviciu și cu cele pe care le presupunea creșterea unui copil mic – așa-zisul echilibru dintre muncă și viața personală, care adeseori creează senzația unui război de uzură –, iar asta îmi lăsa prea puțin timp pentru a hoinări prin locuri în care oamenii vorbesc cu străinii și prea puțină energie pentru așa ceva. Nici în zilele în care reușeam să-mi smulg din programul zilnic o jumătate de oră în care să mă opresc într-un bar sau într-o cafenea nu stăteam de vorbă cu oamenii. Când se întâmpla totuși să o fac, experiența nu era una plăcută. Motivul, presupun, era acela că, după cum știe orice părinte de copil foarte mic, creierul meu nu mai funcționa cum trebuie. Simțeam nevoia să mă retrag – fie să citesc, fie, spre rușinea mea, să stau cu privirea ațintită în telefon, consumând, cu mintea amorțită, „conținut” pe care aveam să-l uit complet peste doar câteva minute, dar care tot îmi lăsa un vag sentiment de disconfort. Cu timpul, am încetat să mai vorbesc cu cineva. Abia dacă mai aveam contact vizual cu oamenii. Până și asta părea o corvoadă.

Ce m-a șocat a fost faptul că era atât de ușor să mă retrag în mine, să mă sustrag interacțiunilor umane. Pe tot parcursul activității sale, care presupunea studierea metropolelor, sociologul Richard Sennett a laudat ideea de „fricțiune” în viață: acele mici nepriceperi care te obligă să interacționezi cu necunoscuții. De pildă, să ceri unui măcelar sugestii de preparare a grătarului, sau să ceri ajutor pentru a te orienta într-un loc necunoscut. Sau pur și simplu să comanzi pizza prin telefon. Odată cu progresul tehnologic galopant, aceste interacțiuni au devenit tot mai puțin necesare. Iar asta, suspectam eu, era ceva ce ne eroda abilitățile

sociale. Eu eram o dovadă vie în acest sens. De ce alegeam întotdeauna casa de marcat automată (de tip *self-checkout*) la farmacie, chiar și atunci când nu era coadă la celelalte case? De ce mă irita un vânzător care mă întreba cum îmi mai merge? De ce încetasem să mai vorbesc cu oameni necunoscuți și mă lăsam absorbit de telefon atunci când știam din experiență că ceea ce mi-ar fi spus ei ar fi fost în general mult mai interesant decât mizeriile care circulau pe Twitter în momentul respectiv? Habar n-am. Dar asta făceam. Și nu mă simțeam bine procedând astfel.

Cu toate acestea, existau momente în care, la fel ca în Nantucket, mă trezeam vorbind cu persoane pe care nu le cunoșteam, și sentimentul era unul plăcut, iar interacțiunea deschidea în fața mea o lume nouă. Câștigam ceva: o revelație, o glumă, un mod diferit de a mă gândi la diverse lucruri, o poveste savuroasă. Dar, mai mult decât atât, mă simțeam – oricât ar suna de ciudat – *ușurat*. Și voiam să înțeleg de ce.

Toate aceste întrebări s-au strecurat și în profesia mea. În timp ce îi luam actorului Alan Alda un interviu legat de activitatea lui de predare a abilităților de comunicare oamenilor de știință, am menționat sentimentul ciudat de ușurare pe care îl am după ce vorbesc cu o persoană necunoscută. Fața i s-a luminat. „Sentimentul acela de ușurare e ceva cât se poate de palpabil pentru mine”, mi-a spus el. „Și mă întreb de ce oamenii nu simt instinctiv dorința de a se conecta cu ceilalți. De ce nu tindem spre asta în mod firesc?”

Chiar așa, de ce?

Păi, unul dintre motive ar fi că necunoscuții au, în general, o reputație proastă. Marele interpret de muzică country Merle Haggard nu și-a denumit trupa The Strangers (Străinii) cu intenția de a ne face să credem că sunt buni cetățeni. A făcut-o pentru că voia să credem că sunt periculoși. Filmul *Strangers on a Train* (Străini în tren) al lui Hitchcock nu era despre cum putem cunoaște în tren un partener de cuplu, sau un client, sau un

prieten nou, nici despre cum să-ți dezvolți mintea prin intermediul unei conversații de genul celor pe care le au oamenii în timp ce călătoresc. Ci e despre faptul că, dacă nu ești atent, un psihopat te poate atrage într-un complot care să implice asasinarea soției tale și a tatălui acesteia. *Împăratul muștelor*, cartea lui William Golding, nu s-a numit inițial *Strangers from Within (Străini din interior)* pentru că experiența foarte dificilă de a fi părăsit pe o insulă pustie poate scoate tot ce este mai bun din copiii englezi.

Și, desigur, există străinul cel mai faimos dintre toți. Romanul lui Albert Camus, *Străinul*, nu e o poveste despre un tip din Algeria care își clădește o viață frumoasă în Franța și le prezintă localnicilor bogatele tradiții legate de mâncarea și cultura algeriană. Ci e despre un bărbat atât de alienat de lume, încât devine un străin față de el însuși – un străin care nu simte nimic când îi moare mama sau când omoară un bărbat și care, în fața eșafodului, se gândește că singurul lucru care l-ar face să se simtă mai puțin singur ar fi „să se adune o mulțime mare de privitori în ziua execuției sale și să-l întâmpine cu strigăte de ură” – ceea ce, practic, face din el primul troll de genul celor de pe internet.

Teama că necunoscuții – chiar și aceia care par prietenoși – aduc haos, trădare, poluare morală și chiar fizică există în noi dintotdeauna. Există din vremea vânătorilor-culegători și a persistat de-a lungul timpului, când oamenii au început să locuiască în sate, apoi în orașe, apoi organizați în națiuni; a fost prezentă în anii 1980, când exista o adevărată isterie legată de pericolul pe care îl reprezentau străinii; e prezentă și astăzi, când Elon Musk descrie metroul ca fiind „o aglomerare de necunoscuți, printre care s-ar putea afla și un ucigaș în serie”, și când șeriful districtului Harris din Georgia – o zonă prosperă – a instalat, în 2018, un indicator pe care scria: „Bun-venit în districtul Harris, Georgia. Cetățenii noștri au arme ascunse. Dacă omori pe cineva, s-ar putea să te omorâm și noi pe tine. Avem O SINGURĂ închisoare și 356 de cimitire. Ședere plăcută!”

În zilele noastre, continuă să se manifeste o atitudine de neacceptare față de străini. Occidentul se confruntă cu revolte politice masive, cauzate în parte de migrația celor ce aparțin unor culturi străine – oameni care fug de războaie, de privațiuni și de tiranie –, aflați în căutarea siguranței și a șansei la o viață mai bună. Pentru mulți dintre cei care trăiesc în țările-gazdă, valul acesta de migrații a reprezentat un șoc, afectându-le sentimentul de apartenență și percepția asupra propriei identități.

Aceste fețe noi au alimentat și mai mult tendința noastră deja puternică de a ne teme de străini, iar repercusiunile au fost feroce – încurajate într-o anumită măsură de o lipsă a înțelegerii. Conform mai multor sondaje de opinie, occidentalii supraestimează exagerat amploarea imigrației și subestimează la fel de exagerat gradul în care nou-veniții se pot integra în noile lor țări.

În același timp, polarizarea politică, segregarea, discriminarea și inegalitatea au conspirat împreună pentru a transforma cetățenii în străini. Realitatea este că, în America cel puțin, pur și simplu nu putem suporta să ne uităm unii la alții. În 2016, centrul de cercetare american Pew a constatat că „modul în care percep partizanii partea opusă e mai negativ decât a fost vreodată în ultimul sfert de secol“. Trei ani mai târziu, Pew afirma: „nivelul de divizare și animozitate... n-a făcut decât să crească“, un procent tot mai mare al fiecăreia dintre părți considerând că cealaltă parte e mai imorală și mai rigidă în opinii. Niciuna dintre părți nu reușește să o înțeleagă pe cealaltă, fiindcă niciuna nu încearcă. Prietenii între persoane aflate în tabere opuse sunt tot mai rare. Polarizarea îi ține pe oameni la distanță, determinându-i nu doar să refuze să discute unul cu altul, ci să refuze și să conceapă măcar pentru o clipă că adversarul lor ar putea fi mai mult decât un organism fără minte, lipsit de orice urmă de voință, empatie sau motivație complexă; un nătâng ticălos; un gunoi. Iar asta doar dacă e să-l numească, totuși, om.

Și cu toate astea, în mod ironic, într-un climat politic marcat de îndemnuri nesfârșite la solidaritate cu cei aflați de partea noastră, am devenit profund și primejdios de singuri. Studiile au arătat că în Statele Unite și în Marea Britanie există o adevărată epidemie de singurătate, care îi afectează pe toți, dar în special pe cei tineri – aceștia raportând, într-un mod neașteptat, niveluri ale singurătății ce le depășesc chiar și pe cele ale vârstnicilor. Iar singurătatea este, după cum au descoperit cercetătorii din domeniul medical, la fel de nocivă pentru sănătate ca fumatul, ceea ce face din ea o reală amenințare la adresa sănătății publice.

Cauzele singurătății sunt complexe. Când tehnologia elimină nevoia de a sta de vorbă cu necunoscuții, abilitățile noastre sociale se erodează, slăbindu-ne capacitatea de a cunoaște oameni noi. Pe măsură ce tot mai mulți dintre noi se mută în orașe, membrii familiei și prietenii sunt înlocuiți de străini care se perindă cu rândul în viețile noastre, motiv pentru care ne poate fi greu să ne simțim conectați la cei care trăiesc în vecinătatea noastră. Pe măsură ce globalizarea se extinde și milioane de oameni migrează, avem la fel de multe șanse să vorbim cu un străin din India pe câte avem să vorbim cu cel care locuiește lângă noi. Asta a dat naștere unui fenomen pe care politologul Chris Rumford l-a numit *strangeness* – un fel de înstrăinare.

„Locurile familiare, apropiate de noi în viața de zi cu zi, nu ne mai creează senzația că ar fi întru totul «ale noastre»“, scria el. „În comunitățile noastre locale și în vecinătate, avem senzația că trăim alături, dar totodată separat de oameni pe care altminteri poate că am fi tentați să-i considerăm incluși în comunitatea noastră locală... Nu mai suntem siguri cine suntem «noi» și ne vine greu să spunem cine aparține grupului «nostru» și cine vine din afară... Înstrăinarea presupune recunoașterea faptului că și «noi» suntem, probabil, niște străini (pentru cineva).“

Bineînțeles, lucrul acesta nu e valabil doar în cazul orașelor mari. Ceva asemănător se întâmplă și în orașele mici, acolo unde

populația e în schimbare, iar forțele sociale și economice se combină, dând naștere unor modificări profunde care fac ca până și orașele noastre natale să fie aproape de nerecunoscut, astfel încât devenim străini în propriul teritoriu. Și, după cum vom vedea, atunci când populația dintr-o anumită zonă se diversifică, locuitorii zonei respective se pot neliniști chiar și la gândul că ar trebui să stea de vorbă cu nou-veniții, indiferent de orientarea politică a acestora. Uneori, neliniștea ne determină să evităm contactul nu doar cu oamenii diferiți, ci și cu cei asemenea nouă.

Ca urmare a tuturor acestor factori, ne simțim deznădăcinați, deconectați de propria noastră lume. „Am schimbat în mod radical mediul nostru înconjurător“, scria regretatul specialist în neuroștiințe John Cacioppo, care și-a petrecut întreaga carieră studiind singurătatea. „Pe măsură ce politicile sociale și tiparele privind cariera, locuința și mortalitatea urmează calea capitalismului global, o mare parte din lume pare hotărâtă să adopte un stil de viață care amplifică și consolidează acel sentiment cronic al izolării pe care îl au deja milioane de indivizi.“

Data fiind cantitatea impresionantă de reclamă negativă care li s-a făcut străinilor în ultimii, să zicem, două milioane de ani, e de mirare totuși că mai stă cineva de vorbă cu ei. Dar iată că o facem. Și chiar trebuie s-o facem. Căci fără ei n-am ajunge nicăieri. Povestea mea e o dovadă în acest sens. Nu sunt Pollyanna*. Sunt conștient și exasperat de răul pe care oamenii și-l fac unii altora, iar după patru decenii de viață în această lume, încă sunt șocat de cât de necesar, de gratuit și de fără rost e acest rău. *Homo sapiens* este, pentru mine, o ființă mult prea des caracterizată de o monstruoasă confuzie, contradicție și distructivitate. Și totuși, unele dintre cele mai formatoare experiențe din viața

* Personajul principal al unor foarte cunoscute romane pentru copii scrise la începutul sec. XX de Eleanor H. Porter, devenit simbol al optimismului necondiționat. (n.red.)

mea au avut loc ca urmare a faptului că am stat de vorbă cu oameni necunoscuți.

În facultate, cântam odată la chitară bas într-un magazin de muzică, undeva pe lângă Philadelphia, când s-a apropiat de mine un bărbat afro-american de vârstă mijlocie, cu o pălărie de cowboy pe cap. S-a uitat la mine, apoi la chitară, apoi iar la mine, după care a rostit tărăgănat: „Să fiu al naibii, arăți precum *Conan O'Brien**“. M-a angajat pe loc să cânt împreună cu o trupă de 12 muzicieni pe care o înființase chiar el. Așa am ajuns să cânt prin cluburi din Philadelphia și, ulterior, să cânt muzică gospel în biserici baptiste, unde eram adeseori singurul alb. Pentru un puști de 20 de ani, dintr-un cartier locuit preponderent de albi, experiența aceea – de la îndrumările primite din partea unor muzicieni mai vârstnici până la ospitalitatea și amabilitatea pe care cei care veneau la biserică o manifestau față de acest intrus păgân, cu fața palidă – a avut un extraordinar rol formator în viața mea, contribuind la ceea ce sunt acum și la modul în care văd lumea.

După absolvire, am găsit un fluturaș ciudat între paginile unei cărți din librărie, în care scria că se caută scriitori pentru o publicație nouă. Ceva anume mi-a captat atenția, așa că i-am trimis autorului un e-mail. Publicația n-a mai apărut niciodată, dar întâmplarea a făcut ca autorul respectiv să fie director de distribuție la un mic ziar săptămânal. Ne-am împrietenit, apoi ne-am mutat în același apartament. M-a prezentat editorului ziarului respectiv. Am început să scriu pentru publicația respectivă, iar peste câțiva ani o conduceam. Așa am intrat în lumea jurnalismului. Să vorbești cu oameni necunoscuți e bine pentru viața profesională, pentru carieră. Dacă n-ar fi fost fluturașul acela, pur și simplu n-aș fi avut viața pe care o am acum.

* Prezentator american contemporan de televiziune și realizator de emisiuni de divertisment foarte populare. (n.red.)

Și ar fi o neglijență criminală din partea mea dacă nu l-aș menționa pe colegul de serviciu irlandez care, la vreun an după ce ne-am cunoscut, m-a luat cu el la o petrecere, unde am întâlnit o femeie cu care m-am împrietenit și care lucra cu o altă femeie, care a devenit ulterior soția mea și mama fiicei noastre în vârstă de patru ani – care, apropo de subiectul pericolului pe care îl reprezintă străinii, mi-a spus zilele trecute: „Tata, poate că unii oameni se tem de tine. Dar eu nu mă tem, fiindcă te cunosc de mult“.

Mai mult, părinții mei, Ed și Joan, sunt campioni mondiali la vorbit cu persoane necunoscute. Oriunde se duc, își fac prieteni: acasă, în vacanțe, în restaurante, pe stradă. E o acumulare nesfârșită de prieteni și cunoștințe. În vreme ce mulți vârstnici privesc cu mâinile în sân cum li se restrânge cercul social, părinții mei sunt neobosiți în achiziționarea de prieteni noi. Pentru ei – și pentru mulți dintre prietenii lor –, a fi în viață înseamnă a vorbi cu necunoscuți.

Fără nicio îndoială, eu sunt cine sunt, și fac ceea ce fac, și gândesc așa cum gândesc, și trăiesc acolo unde trăiesc datorită unor necunoscuți. Cu toate astea însă, iată-mă stând într-un bar, la câțiva centimetri distanță de o altă persoană, cu capul în jos, cu privirea plecată și fără să suflu o vorbă, cu fața scaldată în lumina albăstruie a telefonului. Și nu sunt prea mândru de asta.

De ce nu vorbim cu oameni necunoscuți? Când o vom face? Ce se întâmplă atunci când o facem?

Cartea aceasta este rezultatul încercării mele de a răspunde la aceste întrebări. Și iată ce se întâmplă: devenim oameni mai buni, mai inteligenți și mai fericiți, iar străinii – și, prin extensie, lumea întreagă – devin mai puțin înfricoșători pentru noi. O mulțime de cercetări recente arată faptul că interacțiunile cu persoane necunoscute ne ajută să ne dezvoltăm la nivel personal, făcându-ne mai receptivi față de oportunități, relații și perspective noi. Ne pot

alina singurătatea și ne pot consolida sentimentul de apartenență la locul în care trăim, chiar și când locul acela se schimbă. A sta de vorbă cu oameni necunoscuți, fie ei chiar și refugiați sau adversari politici, poate reduce prejudecățile, domoli partizanatele și ajuta la remedierea fracturilor din interiorul societăților. După cum scria filosoful Kwame Anthony Appiah, referindu-se la aceste schimburi: „Când un străin nu mai este imaginar, ci cât se poate de real și prezent, împărtășind o viață socială umană, poți să-l simpatizezi sau să-l antipatizezi, poți să fii sau nu de acord cu el; dar dacă amândoi vă doriți lucrul acesta, în cele din urmă, fiecare îl va înțelege pe celălalt“.

În călătoria pe care o vom întreprinde împreună de-a lungul acestor pagini, vom evolua treptat. Vom începe prin a trece în revistă noile descoperiri ale psihologilor cu privire la ce se întâmplă atunci când avem chiar și o interacțiune trecătoare cu o persoană necunoscută. Apoi vom analiza lucrurile în profunzime. Vom căuta să aflăm de ce ne simțim bine atunci când avem o interacțiune trecătoare cu o persoană pe care nu o cunoaștem. În căutarea răspunsului, ne vom întoarce la zorii umanității și la strămoșii noștri maimuțe. Vom vedea cum am devenit ceea ce oamenii de știință numesc „maimuța ultra-cooperativă“, o creatură care se teme și în același timp are nevoie de străini. Vom vedea cum vânătorii-culegători au creat moduri de a comunica în siguranță cu necunoscuții, în scopul supraviețuirii. Vom examina modul în care ospitalitatea față de străini a devenit o piatră de temelie a civilizației. Vom vedea că adevăratul geniu al religiei, unul cu rol transformator, a fost acela de a face din străini persoane familiare, în absența oricărui contact fizic cu ei. Vom vedea că orașele s-au ridicat deoarece oamenii voiau să se afle în preajma cât *mai multor* străini. Vom vedea că civilizația umană își datorează în mare parte progresul faptului că oamenii au găsit o cale de a împăca frica pe care le-o inspiră străinii cu oportunitățile pe care le oferă aceștia. Și vom investiga toți factorii care ne împiedică să vorbim

cu necunoscuții – de la tehnologie la politică și la cetățenie în frumoasa, deși foarte tăcută, națiune finlandeză.

Și, desigur, vom întâlni o mulțime de străini: oameni de pe stradă, activiști și cercetători care încearcă să forjeze o cultură a vorbitului cu necunoscuți, pentru a ajuta la remedierea ravagiilor făcute de unele dintre problemele noastre sociale cele mai presante. În tot acest timp, vom beneficia de câteva lecții utile despre cum putem proceda pentru a introduce în viețile noastre comunicarea cu oameni necunoscuți – tehnici pe care le voi încerca eu însumi, din dorința de a redeveni o persoană mai socială.

În final, după o călătorie de două milioane de ani care se va încheia în zilele noastre, ce sper eu să reușesc este să vă conving că merită să vorbiți cu necunoscuții. Să arăt – contrar mesajelor transmise de atâția ani prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, politicieni, școli, poliție ș.a.m.d., conform cărora străinii reprezintă un pericol – că a vorbi cu persoane necunoscute este, de fapt, mult mai puțin periculos decât a nu vorbi cu ele.

A vorbi cu necunoscuții nu e doar un mod de a trăi. E un mod de a supraviețui.